

FUNKCJE WŁADZY USTAWODAWCZEJ

FUNKCJE WŁADZY USTAWODAWCZEJ

Rozdział IV
SEJM I SENAT

Art. 95.

Władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat.
Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

FUNKCJA

- KONTROLNA SEJMU

FUNKCJA

- KREACYJNA SEJMU I SENATU

FUNKCJA

- USTAWODAWCZA SEJMU I SENATU

FUNKCJA KONTROLNA SEJMU

Środki parlamentarnej kontroli działalności RM

1. Kontrola wykonywania ustawy budżetowej
2. Komisje śledcze
3. Uprawnienia komisji stałych i nadzwyczajnych
4. Procedury interpelacyjne

1. KONTROLA WYKONYWANIA USTAWY BUDŻETOWEJ

Art. 219

1. Sejm uchwala budżet państwa na rok budżetowy w formie ustawy budżetowej.

2. Zasady i tryb opracowania projektu budżetu państwa, stopień jego szczegółowości oraz wymagania, którym powinien odpowiadać projekt ustawy budżetowej, a także zasady i tryb wykonywania ustawy budżetowej określa ustawa.

1. KONTROLA WYKONYWANIA USTAWY BUDŻETOWEJ

3. W wyjątkowych przypadkach dochody i wydatki państwa w okresie krótszym niż rok może określać ustawa o prowizorium budżetowym. Przepisy dotyczące projektu ustawy budżetowej stosuje się odpowiednio do projektu ustawy o prowizorium budżetowym.

4. Jeżeli ustawa budżetowa albo ustawa o prowizorium budżetowym nie weszły w życie w dniu rozpoczęcia roku budżetowego, Rada Ministrów prowadzi gospodarkę finansową na podstawie przedłożonego projektu ustawy.

Art. 220

1. Zwiększenie wydatków lub ograniczenie dochodów planowanych przez Radę Ministrów nie może powodować ustalenia przez Sejm większego deficytu budżetowego niż przewidziany w projekcie ustawy budżetowej.
2. Ustawa budżetowa nie może przewidywać pokrywania deficytu budżetowego przez zaciąganie zobowiązania w centralnym banku państwa.

Art. 221

Inicjatywa ustawodawcza w zakresie ustawy budżetowej, ustawy o prowizorium budżetowym, zmiany ustawy budżetowej, ustawy o zaciąganiu długu publicznego oraz ustawy o udzielaniu gwarancji finansowych przez państwo przysługuje **wyłącznie Radzie Ministrów.**

Art. 222

Rada Ministrów przedkłada Sejmowi najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku budżetowego projekt ustawy budżetowej na rok następny. W wyjątkowych przypadkach możliwe jest późniejsze przedłożenie projektu.

Art. 223

Senat może uchwalić poprawki do ustawy budżetowej w ciągu 20 dni od dnia przekazania jej Senatowi.

Art. 224

1. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje w ciągu 7 dni ustawę budżetową albo ustawę o prowizorium budżetowym przedstawioną przez Marszałka Sejmu. Do ustawy budżetowej i ustawy o prowizorium budżetowym nie stosuje się przepisu art. 122 ust. 5.

2. W przypadku zwrócenia się Prezydenta Rzeczypospolitej do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy budżetowej albo ustawy o prowizorium budżetowym przed jej podpisaniem, Trybunał orzeka w tej sprawie nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku w Trybunale.

Art. 225

Jeżeli w ciągu 4 miesięcy od dnia przedłożenia Sejmowi projektu ustawy budżetowej nie zostanie ona przedstawiona Prezydentowi Rzeczypospolitej do podpisu, Prezydent Rzeczypospolitej może w ciągu 14 dni zarządzić skrócenie kadencji Sejmu.

KOMISJE ŚLEDCZE

2. KOMISJE ŚLEDTCZE

U S T A W A Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 21 stycznia 1999 r.
O SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDTCZEJ

http://www.sejm.gov.pl/prawo/kom_sled.htm

Art. 111. KONSTYTUCJI RP

Sejm może powołać **komisję śledczą** do zbadania określonej sprawy.

Tryb działania komisji śledczej określa ustawa.

Art. 19a REGULAMINU SEJMU RP

Sejm może powołać komisję śledczą, o której mowa w **art. 111 Konstytucji**.

U S T A W A

Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 stycznia 1999 r. O SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDCZEJ

Art. 1.

1. Ustawa reguluje tryb działania sejmowej komisji śledczej, zwanej dalej "komisją".
2. Komisję powołuje się do zbadania określonej sprawy.
3. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do komisji stosuje się przepisy regulaminu Sejmu.

Art. 2.

1. Komisję powołuje oraz wybiera i odwołuje jej skład osobowy Sejm bezwzględną większością głosów.
2. W skład komisji może wchodzić do 11 członków. Skład komisji powinien odzwierciedlać reprezentację w Sejmie klubów i kół poselskich mających swoich przedstawicieli w Konwencie Seniorów, odpowiednio do jej liczebności.
3. Uchwała o powołaniu komisji określa zakres jej działania; może ona również określać szczegółowe zasady działania komisji oraz termin złożenia przez nią sprawozdania.

U S T A W A

Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 stycznia 1999 r. O SEJMOWEJ KOMISJI ŚLEDCZEJ

Art. 4.

Poseł **nie może** wchodzić w skład komisji, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) brał albo bierze udział, występując w jakiegokolwiek roli procesowej, w sprawie przed organem władzy publicznej w sytuacji, o której mowa w art. 8 ust. 1;
- 3) istnieje, inna niż wymienione w pkt 1 i 2, okoliczność, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

1. **Komisja Śledcza** do zbadania zarzutu nieprawidłowości w nadzorze Ministerstwa Skarbu Państwa nad przedstawicielami Skarbu Państwa w spółce PKN Orlen S.A. oraz zarzutu wykorzystania służb specjalnych (d. UOP) do nielegalnych nacisków na organa wymiaru sprawiedliwości w celu uzyskania postanowień służących do wywierania presji na członków Zarządu PKN Orlen S.A. (SORN)

2. **Komisja Śledcza** do zbadania prawidłowości prywatyzacji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna (SPZU)

Komisje, które zakończyły działalność:

Komisja Śledcza do zbadania ujawnionych w mediach zarzutów dotyczących przypadków korupcji podczas prac nad nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji (SRTV).....i inne

3. UPRAWNIENIA KOMISJI STAŁYCH I NADZWYCZAJNYCH

KOMISJE STAŁE

Ich istnienie przewidziane jest w regulaminie Sejmu, istnieją przez cały okres danej kadencji Sejmu

Komisja Administracji i Cyfryzacji (ACF)

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej (KOP)

Komisja do Spraw Służb Specjalnych (KSS)

Komisja do Spraw Unii Europejskiej (SUE)

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży (ENM)

Komisja Etyki Poselskiej (EPS)

3. UPRAWNIENIA KOMISJI STAŁYCH I NADZWYCZAJNYCH

KOMISJE NADZWYCZAJNE

Powoływane i odwoływane przez daną izbę, mogą istnieć przez cały okres kadencji Sejmu lub tylko przez czas konieczny dla wypełnienia powierzonych im zadań

Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach (NKK)

Komisja Nadzwyczajna do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji (NDR)

Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego (NPS)

Komisja Nadzwyczajna do spraw energetyki i surowców energetycznych (NES)

FUNKCJA KREACYJNA SEJMU I SENATU

- Polega na bezpośrednim powoływaniu i odwoływaniu organów konstytucyjnych państwa oraz osób, które wchodzi w skład tych organów, a także egzekwowaniu ich odpowiedzialności.
- Sejm uczestniczy w tworzeniu rządu, udzielając wotum zaufania powołanej przez Prezydenta Radzie Ministrów lub samodzielnie wybierając Prezesa Rady Ministrów i proponowany przez niego skład rządu.
- Ponadto Sejm, za zgodą Senatu, powołuje Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich i Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, a na wniosek Prezydenta RP Sejm powołuje Prezesa Narodowego Banku Polskiego.
- Sejm powołuje również członków Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu, część składu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Krajowej Rady Sądownictwa i Rady Polityki Pieniężnej.

FUNKCJA KREACYJNA

- Polega na kompetencji do powoływania innych konstytucyjnych organów państwowych

SEJM powołuje:

- samodzielnie: -Prezesa i RM; Sędziów TK, Sędziów TS z wyjątkiem przewodniczącego;4 członków Krajowej Rady Sądownictwa;4 członków KRRiT, członków Rady Polityki Pieniężnej
- Wspólnie z innymi organami: Rzecznika Praw Obywatelskich; Rzecznik Praw Dziecka, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli; Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych; Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
- Na wniosek innych organów, np. prezydenta : Prezesa Narodowego Banku Polskiego

FUNKCJA USTAWODAWCZA

- Podstawowa funkcja Sejmu, polega na stanowieniu, w drodze procedury legislacyjnej, aktów prawnych – ustaw decydujących o zasadach funkcjonowania podstawowych dziedzin życia obywateli.
- Materią ustawową, czyli obszarem regulowanym przez ustawę, mogą być m.in.: prawa i wolności obywatelskie, organizacja i działanie najważniejszych organów państwa, system wydatków i dochodów budżetu państwa (ustawa budżetowa), prawo karne.
- Ponadto Sejm w drodze ustawy upoważnia Prezydenta RP do ratyfikowania i wypowiedania niektórych umów międzynarodowych. W ramach tej funkcji można także wyróżnić funkcję ustrojodawczą, tj. stanowienie norm konstytucyjnych, najważniejszych i podstawowych dla danego systemu prawa

FUNKCJA USTROJODAWCZA

- Współudział w nowelizacji Konstytucji (art.235 Konstytucji RP) parlament ma prawo uchwalić konstytucję lub wprowadzić do niej zmiany.

FUNKCJA USTAWODAWCZA

- parlament ma prawo do stanowienia ustaw, które są podstawowymi aktami prawnymi, powszechnie obowiązującymi w danym państwie.

LITERATURA:

- Banaszak B., Preisner A. (red.), *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, Warszawa 2002,
- Banaszak B., Bisztyga A., Complak K., Jabłoński M., Wieruszewski R., Wójtowicz K., *System ochrony praw człowieka*, Zakamycze 2005,
- Bolechów B., Florczak A., *Prawa i wolności I i II generacji*, Toruń 2006,
- Deryng A., *Prawo konstytucyjne*, Warszawa
- Garlicki L., *Polskie prawo konstytucyjne*, Warszawa 2012,
- Jabłoński M., Jarosz-Żukowska S., *Prawa człowieka i systemy ich ochrony. Zarys wykładu*, Wrocław 2010,
- Nowicki M. A., *Wokół Konwencji Europejskiej: komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Warszawa 2013,
- Zubik M. (red.), *Konstytucja III RP w tezach orzeczniczych Trybunału Konstytucyjnego i wybranych sądów*, Warszawa 2008.

mgr Mariia Kostetska
Katedra Prawa Konstytucyjnego

